

This is a self-archived version of the original publication

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication. Please note that the self-archived version may differ from the original in pagination, typographical details and illustrations.

To cite this, use the original publication:

Tidskrift:

Nyström, J. (2024). Mångsidigt projekt för läslust vid Arcada. *Bibban*, 21(1), 26-27.

Permanent link to the self-archived copy:

https://fsbf.fi/Site/Data/2913/Files/Bibban_1-24_web.pdf

All material supplied via Arcada's self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Mångsidigt projekt

för läslust vid Arcada

Alla undersökningar pekar åt samma håll – samtidigt som läsandet minskar, blir språkkunskaperna hos våra studenter allt svagare. Yrkeshögskolan Arcadas bibliotek har gått in för att delta i projektet *Läs framgångsrikt!*, vilket körde i gång år 2022. Målet är att främja läsandet i allmänhet, oberoende av genre.

JAG SÄTTER MIG NER för en pratstund med **Magdalena Sandell**, initiativtagaren för projektet och lektor i svenska och kommunikation på Arcada. Hon berättar att inspirationen för detta tre-åriga pilotprojekt kommer från Handelshögskolan i Stockholm, med deras välkända projekt *The Literary Agenda*. Men medan det projektet helt och hållet går in för skönlitterär läsning, så har Arcadas projekt som mål att stödja läsning mera allmänt – oberoende av genre, eftersom läskompetensen har försvagats och många studenter också behöver ett stöd i hur de läser till exempel kurslitteratur.

Sandell berättar att allt fler studenter kommer till vår yrkeshögskola från yrkesskolor, där läsningen inte har en lika stor roll. För dessa kan högskolestudier innebära en helt ny sorts läsning, som kan vara väldigt ovan för dem.

Även om vissa avsnitt av projektet är öppna för hela Arcada, så är målgruppen studenter inom företags ekonomi. Just på de här linjerna går en hel del av undervisningen och hela specialiseringen på engelska.

– För många är den skriftliga förmågan i svenska bristfällig, säger Sandell. Det kan säkert bero på många saker, men vi ser åtminstone att engelskan dominerar, det blir svengelska. Och de här studenterna ska ju skriva lärdomsprov på svenska. För många är det en utmaning. Därför valde vi att satsa särskilt på den här målgruppen i vårt pilotprojekt.

Projektet är ett treårigt pilotprojekt – ett första försök, så att säga – och stöds finansiellt av A.F. Lindstedts fond. Summorna är inte stora, men tillräckliga för att lärare ska kunna lägga undan tid också för det här.

– Det är jag jätteglad över, för de har i princip som syfte att stöda teknik och företagsekonomi, men de har sett att läskompetens är avgörande och en grundförutsättning för att vara framgångsrik inom de här branscherna, uttrycker Sandell.

Lästeknik och kritiskt tänkande

Hittills har *Läs framgångsrikt!* bestått av flera enskilda pop-up-insatser. Projektet följer en viss årskurs studenter från inledandet av deras studier till utexamineringen tre år senare.

Under det första året samarbetade läsprojektet med ämneskurser i företagsekonomi. Språklärarna tog på kursen upp grundläggande saker gällande läsning, bland annat sådant som innehållsförteckning, faktarutor, sammanfattningar och så vidare. Studenterna fick också reflektera över saker som läsro och att sätta mål för sin egen läsning och hur man skapar struktur i läsningen. Det här ville man få med tidigt i projektet, eftersom studenterna kan ha stora mängder text att plöja igenom och textgenren är ny för många av dem.

Till projektet hörde också en teaterföreställning, uppförd av Viirus. Den var öppen för hela skolan och syftet med föreställningen var att inspirera

till ett kritiskt tänkande och ifrågasättande av faktoider, det vill säga föreställningar som hålls för sanna men som är felaktiga.

En gästföreläsare, författaren **Annika Luther**, bjöds också in. Föreläsningen fungerade som en uppföljning på teaterpjäsen. Den ville uppmuntra till att se saker från flera olika perspektiv och inte bara hålla sig till en viss sorts rapportering, då det gäller världsläget.

Skönlitteratur och skrivstöd

Sandell berättar att projektet under andra året har satsat mera på skönlitteratur.

– Vi ville ha en sorts bokklubb eller bokcirkel för studerandena.

I den här delen var biblioteket aktivt med och flera i både bibliotekets personal och lärarkåren deltog. Även Arcadas rektor, **Mona Forsskåhl**, gick in för att stödja projektet. Tyvärr var deltagandet bland studenterna lite magrare, men de som slöt upp var desto ivrigare. Problemet med om det ska vara helt frivilligt eller till exempel kunna generera studiepoäng består.

– Det är ett faktum att de som redan är entusiastiska läsare hoppar på det här tåget, säger Sandell. Den kritiska målgruppen nådde vi inte på det här sättet i och med att det är på frivillig basis. Det här är ett pilotprojekt och vi får dra våra slutsatser av det och fundera på hur vi kan jobba i framtiden ifall vi fortsätter med något liknande.

I fortsättningen ska läs- och skrivstödet intensifieras. Under studenternas kurs i svenska ska de göra en självreflektion kring sin egen läskompetens och läsutvecklingen under studiernas gång. Då kan man satsa på utvecklingsområden där studenterna fortfarande känner sig svaga.

Förutom det ska studenterna också besöka bokmässan, för att få inspiration att läsa vidare och för att visa vilken uppsjö av litteratur det finns, från smal litteratur till bestsellers, från prosa till facklitteratur.

Framgångar och utmaningar

Projektet har varit ett försök på något nytt och det ska efteråt utvärderas vad det lönar sig att satsa på och vad som lyckades bäst. Men redan nu kan man se att en del saker har lyckats bättre, medan andra har medfört utmaningar.

En känsla av att ha lyckats kan ofta komma i form av oväntade bieffekter och sådana har det funnits flera av under projektets gång. Sandell berättar om två olika fall. Ett exempel på en sådan biverkan skedde i samband med teaterpjäsen. Det var en ganska interaktiv pjäs och flera studenter var aktiva. En av dessa stannade efteråt kvar och diskuterade med skådespelaren, som tipsade om en provspelning på Viirus. Nu har studenten en roll i pjäsen *Vem dödade Bambi?* Så här skapades kontakter och väcktes ett nytt kulturintresse.

Ett annat exempel på en rolig effekt har med det skönlitterära läsandet att göra. Då ordnades det en *read along*, det vill säga en gemensam lästimme, på biblioteket. Senare dök det upp en grupp studenter från den närbelägna yrkesskolan Praktikum, som sade sig ha hört att det ordnas lästimmor på Arcadas bibliotek.



Magdalena Sandell är initiativtagaren för projektet *Läs framgångsrikt* och lektor i svenska och kommunikation på Arcada. Foto: Janne Nyström

– Då har väl någonting gått rätt, om det finns en ryktesspridning om att Arcadas bibba är en plats dit man kan komma och läsa, konstaterar Sandell.

Utmaningarna har främst med logistik att göra. Även om Arcada är en relativt liten organisation, så är det frågan om stora grupper studenter, vars tidtabeller kan vara svåra att få att gå ihop. Det faktum att deltagandet har skett på frivillig basis har också varit en utmaning.

Framtiden

Några konkreta planer för framtiden har inte ännu slagits fast, men tanken är nog att åtminstone materialet som arbetats fram under projektet ska kunna användas även i framtiden. Det finns också planer på att ordna regelbundet återkommande lästunder på Arcadas bibliotek. Dit ska man kunna komma med vilken bok som helst, oberoende om man vill koppla av med skönlitterärt läsande eller behöver plugga för en tent. Här skulle

dessutom Arcadas personal kunna visa gott exempel. Sandell konstaterar att då det med småbarn talas om att det behövs läsande vuxna som förebilder, så skadar det nog inte med läsande förebilder under studierna heller. Man kan på det här sättet också visa att läsandet inte bara är en lyx, utan också kan vara en del av arbetsbilden.

Sandell är också hoppfull då det gäller någon form av strukturerad skönlitterär läsning i framtiden. Läsning är en del av bildningen och Arcada lovar i sin strategi att ”sätta bildning i arbete för ett hållbart liv”, så det vore inte långsökt att läsningen skulle få mera utrymme i undervisningen. Kanske studenterna dras med om personalen föregår med gott exempel. Det kunde vara frågan om en roman per termin.

– Förhoppningen är att en läsande kultur kunde sprida sig hos oss på Arcada, säger Sandell.

Janne Nyström